

<p>УХВАЛЕНО Вченою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди від «<u>17</u>» <u>грудня</u> 20<u>20</u> року протокол № <u>7</u></p>		<p>Шифр документа 04-05/95.20</p>	<p>Система управління якістю ХНПУ імені Г.С.Сковороди</p> <p>ПОЛОЖЕННЯ ПРО НАУКОВО- ВИКЛАДАЦЬКУ ПРАКТИКУ ЗДОБУВАЧІВ ТРЕТЬОГО (ОСВІТНЬО- НАУКОВОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ ХНПУ ІМЕНІ Г.С.СКОВОРОДИ (у новій редакції)</p>	<p>ЗАТВЕРДЖЕНО наказом в.о. ректора від «<u>17</u>» <u>грудня</u> 20<u>20</u>р. № <u>7</u></p>
--	---	---	--	--

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО НАУКОВО-ВИКЛАДАЦЬКУ ПРАКТИКУ ЗДОБУВАЧІВ ТРЕТЬОГО
(ОСВІТНЬО-НАУКОВОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ХНПУ ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ
(у новій редакції)**

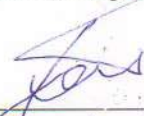
ПОГОДЖЕНО
Завідувач відділу аспірантури і
докторантури
І.В. Разуменко

«17» грудня 2020р.

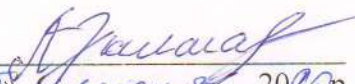
Начальник юридичного відділу
О.В. Тарасенко

«17» грудня 2020р.

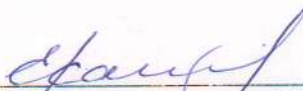
РОЗРОБНИК
Кандидат біологічних наук, доцент,
доцент кафедри ботаніки
Я.В. Гончаренко

«15» грудня 2020р.

Кандидат педагогічних наук, доцент,
професор кафедри педагогіки
Л.М. Калашникова

«15» грудня 2020р.

Завідувач кафедри цивільно-правових
дисциплін і трудового права
імені професора О.І. Процевського
О.В. Москаленко

«16» грудня 2020р.

Розроблено: Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди.

Розробник: Кандидат біологічних наук, доцент, доцент кафедри ботаніки Я.В. Гончаренко, кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки Л.М. Калашникова, завідувач кафедри цивільно-правових дисциплін і трудового права імені професора О.І.Процевського О.В. Москаленко.

Ухвалено: Вченою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди протокол № 7 від «21» травня 2020р.

Затверджено та введено в дію: наказом ректора Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди №165-од від «22» травня 2020р.

1. Загальні положення

1.1. «Положення про науково-викладацьку практику здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди» (далі – Положення) регламентує порядок й проходження науково-викладацької практики аспірантами, які навчаються з відривом та без відриву від виробництва в Харківському національному педагогічному університеті імені Г.С. Сковороди (далі – Університет).

1.2. Це Положення розроблене відповідно до Закону України «Про вищу освіту», Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого Постановою Кабінету міністрів від 23 березня 2016 р. № 261, Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному педагогічному університеті імені Г.С. Сковороди, Положення про підготовку докторів філософії в аспірантурі Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди.

1.3. Науково-викладацька практика як складник виробничої практики в системі вищої освіти на третьому освітньо-науковому рівні є обов'язковим компонентом професійної підготовки здобувачів ступеня доктора філософії та передбачає опанування здобувачами сучасних методів, форм та засобів навчання й виховання, формування в них на базі здобутих у вищому навчальному закладі знань з основних психолого-педагогічних дисциплін, професійних навичок та вмінь для вирішення конкретних навчально-виховних завдань в умовах реального педагогічного процесу.

1.4. Терміни проходження практики визначають відповідно до графіку навчального процесу. Кількість кредитів, відведених для науково-викладацької практики, регламентує освітньо-наукова програма.

1.5. Цим положенням регулюються загальні питання організації, проведення та підбиття підсумків виробничої науково-викладацької практики.

2. Мета й завдання науково-викладацької практики

2.1. Мета, завдання й зміст науково-викладацької практики визначаються робочою програмою науково-викладацької практики.

2.2. Робочі програми науково-викладацької практики здобувачів освіти ступеня доктора філософії розробляються й рекомендуються до затвердження випусковими кафедрами зі спеціальності аспірантури. У робочих програмах науково-викладацької практики розкрито основні положення, серед яких такі: мета й завдання практики, компетентності та програмні результати навчання відповідно до освітньо-наукової програми спеціальності, обсяг і терміни практики, зміст науково-викладацької практики за видами роботи та завдань, порядок звітності за результатами практики, критерії оцінювання результатів науково-викладацької практики. Кафедри, які є випусковими для спеціальностей, спільно з гарантами освітньо-наукових програм відповідають за розробку та своєчасне оновлення програм практик.

2.3. Робочі навчальні програми науково-викладацької практики затверджуються проректором з науково-навчальної роботи до початку навчального року.

2.4. Робоча програма науково-викладацької практики підлягає обов'язковому щорічному оновленню в разі внесення до неї змін і доповнень, а також у випадку затвердження нової освітньо-наукової програми. Кафедри, які є випусковими для спеціальностей та/або за якими закріплені спеціалізації, відповідають за належне навчально-методичне та наукове керівництво, проведення установчих та звітних навчально-методичних конференцій, забезпечення контролю щодо виконання програм практик, затвердження звітів.

2.5. Робочу програму науково-викладацької практики доводить до відома аспірантів до початку практики.

2.6. Відповідальність за організацію своєчасної розробки, розгляду та затвердження робочих програм науково-викладацької практики покладено на завідувачів випускових кафедр.

2.7. Кафедри можуть розробляти, окрім робочих програм, інші інформаційно-методичні матеріали, які сприятимуть оптимізації організаційної роботи та підвищенню якості проходження практики аспірантами. Вони мають рекомендаційний характер і не можуть створювати додаткові зобов'язання здобувачам ступеня доктора філософії.

2.8. Оригінали робочих програм зберігають на випускових кафедрах. Електронні версії робочих програм можуть зберігатися на кафедрах, які беруть участь в організації та проведенні практики.

3. Бази практики

3.1. Basisю для проходження науково-викладацької практики є кафедра, за якою закріплений аспірант. Крім того, аспірант може пройти практику на кафедрах (у підрозділах) відповідного професійного спрямування інших закладів вищої освіти.

3.2. Визначення баз практики в підрозділах інших закладів вищої освіти здійснюється за наказом ректора за поданням завідувача аспірантури на основі листів, клопотань закладів вищої освіти за умови гарантування ними створення необхідних умов для виконання аспірантами програми практики.

4. Організація й керівництво практикою

4.1. Організатором науково-викладацької практики аспіранта є кафедра, за якою закріплений аспірант.

4.2. Практика в системі підготовки докторів філософії є компонентом професійної підготовки здобувачів до науково-педагогічної діяльності в закладі вищої освіти й спрямована на систематизацію та закріплення знань, умінь

і навичок провадження науково-методичної та навчально-методичної роботи, зокрема вдосконалення навичок структурування й психологічно грамотного перетворення наукового знання в навчальний матеріал; використання методів і прийомів складання навчальних завдань; реалізації умінь об'єктивного оцінювання результатів навчання, а також набуття досвіду організаційної роботи, зокрема при підготовці та проведенні навчальних і виховних заходів різних форм тощо.

4.3. Компоненти практики, їхній обсяг і терміни проведення визначаються навчальними планами підготовки доктора філософії за відповідною спеціальністю. Терміни проведення практики встановлюються графіком освітнього процесу в Університеті, затвердженим на поточний навчальний рік для кожної спеціальності.

4.4. Практика здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії має бути наближеною до напрямів наукових досліджень здобувача й створювати можливість апробувати результати досліджень, які проводяться під час написання дисертаційної роботи.

4.4.1. Викладацька складова практики охоплює: *організаційну роботу* (ознайомлення з нормативними документами, які регламентують освітній процес у закладах вищої освіти, зокрема з документацією кафедр та науково-педагогічних працівників); *методичну роботу* (підготовка до лекцій, семінарських та інших видів занять і форм навчальної та виховної роботи зі студентами); *навчальну роботу* (проведення лекцій, семінарських та інших видів занять самостійної, індивідуальної роботи); виховну роботу зі студентами (позааудиторну роботу з предмету; виховну роботу куратора).

4.4.2. Науково-дослідницький складник практики передбачає підготовку і публікацію матеріалів і праць, які є свідченням апробації дисертаційного дослідження, додатково відображають наукові результати дисертації (тези, доповіді на науково-практичних конференціях, конгресах, симпозіумів, матеріали вебінарів, семінарів та ін., публікації методичного характеру тощо). Дослідницький складник практики спрямований на систематизацію,

закріплення та вдосконалення знань, умінь і навичок, здобутих у процесі вивчення дисциплін за освітньо-науковою програмою; застосування сучасних методів збирання, аналізу, обробки наукової інформації для реалізації наукового проєкту/експерименту, власне здійснення експериментальної частини наукового дослідження; використання сучасних інформаційних технологій наукової інформації; реалізацію вмінь оформлювати здобуті результати як звіт, публікацію, доповідь; удосконалення навичок самоосвіти й самовдосконалення тощо.

4.5. Права й обов'язки організаторів практики та аспірантів-практикантів.

4.5.1. Загальне керівництво науково-викладацькою практикою та науково-методичне консультування здійснює науковий керівник, який забезпечує чітку організацію, планування та облік результатів, визначає дисципліни, академічну групу для виконання програми практики, бере участь в установчих та звітних навчально-методичних конференціях, надає методичну допомогу при плануванні роботи та при організації науково-викладацької діяльності практиканта, здійснює контроль за виконанням індивідуального плану практики, готує відгук-характеристику про проходження практики.

4.5.2. Аспіранти Університету в період організації й проходження практики зобов'язані виконувати всі види робіт, передбачені робочою навчальною програмою науково-викладацької практики, ретельно готуватися до кожного заняття; підпорядковуватися правилам внутрішнього розпорядку Університету, розпорядженням адміністрації та керівників практики; надавати звітну документацію по завершенню періоду проходження практики. У разі невиконання вимог, які висуваються до практиканта, аспірант може бути відсторонений від проходження практики.

Аспіранта, відстороненого від практики, або роботу якого визнано незадовільною, вважають таким, що не виконав індивідуальний план. Такий аспірант відповідно до Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових

установах), затвердженого Постановою Кабінету Міністрів від 23 березня 2016 р. № 261, підлягає відрахуванню.

4.5.3. Аспіранти мають право звертатись до наукового керівника та завідувача кафедри з усіх питань, які виникають під час проходження практики, вносити пропозиції з удосконалення організації педагогічної практики, за попередньою домовленістю відвідувати заняття провідних фахівців Університету з метою вивчення методики викладання, ознайомлення з педагогічним досвідом.

4.6. Розрахунок норм часу на керівництво практикою на третьому освітньо-науковому рівні визначається рішенням Вченої ради Університету.

4.7. Інформація про вид практики, її терміни, кількість кредитів ЄКТС, місце проходження фіксується в індивідуальному навчальному плані аспіранта.

4.8. Аспіранти, які проводять заняття за трудовою угодою в межах Університету, звільняються від науково-викладацької практики та атестуються кафедрою на основі наданої звітної документації.

5. Прикінцеві положення

5.1. Положення ухвалюється Вченою радою Університету та затверджується наказом ректора Університету.

5.2. Контроль за виконанням Положення здійснюють посадові особи Університету в межах своїх повноважень, установлених у посадових інструкціях.

5.3 Зміни й доповнення до Положення розглядаються й ухвалюється Вченою радою Університету та затверджуються наказом ректора Університету.